

**Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntoehdotuksesta neuvoston direktiiviksi velvollisuuden
asettamisesta jäsenvaltioille ylläpitää raakaöljyn ja/tai öljytuotteiden vähimmäisvarastoja**

(2009/C 128/05)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 286 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY ⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 41 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan tietosuojavaltuutetulle asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti 14 päivänä marraskuuta 2008 esitetyn lausuntopyynnön,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

I. JOHDANTO

1. Komissio antoi 13 päivänä marraskuuta 2008 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi velvollisuuden asettamisesta jäsenvaltioille ylläpitää raakaöljyn ja/tai öljytuotteiden vähimmäisvarastoja, jäljempänä "ehdotus" ⁽³⁾.
2. Ehdotuksen tarkoituksena on turvata öljyn toimitusvarmuuden korkea taso yhteisössä jäsenvaltioiden väliseen solidaarisuuteen perustuvien luotettavien ja avoimien meka-

nismien avulla, ylläpitää öljyn tai öljytuotteiden vähimmäisvarastoja sekä ottaa käyttöön tarvittavat menettelytavat vakavasta vajauksesta selviämiseksi.

3. Komissio lähetti 14 päivänä marraskuuta 2008 ehdotuksen Euroopan tietosuojavaltuutetulle lausuntoa varten asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että häntä kuullaan tässä asiassa ja panee merkille, että ehdotuksen johdanto-osassa viitataan tähän kuulemiseen asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan mukaisesti.
4. Ennen ehdotuksen hyväksymistä komissio kuuli tietosuojavaltuutettua epävirallisesti ehdotusluonnoksen eräästä artiklasta (nykyinen 19 artikla). Tietosuojavaltuutettu suhtautui myönteisesti epäviralliseen kuulemiseen, sillä tämä antoi hänelle mahdollisuuden esittää joitakin ehdotuksia ennen ehdotuksen hyväksymistä komissiossa.

II. EHDOTUKSEN ANALYYSI

Yleinen analyysi

5. Käsillä oleva kysymys on hyvä esimerkki siitä, että tietosuojasäännöt olisi tiedostettava jatkuvasti. Tilanteessa, jossa on kyse jäsenvaltioista ja niiden velvoitteesta ylläpitää öljyn varmuusvarastoja, jotka ovat pääasiassa oikeushenkilöiden omistamia, henkilötietojen käsittely ei ole kovin ilmeistä, mutta sitä voi kuitenkin tapahtua vaikka sitä ei ole varsinaisesti aiottu. Joka tapauksessa olisi otettava huomioon todennäköisyys, että henkilötietojen käsittelyä tapahtuu, ja toimittava sen mukaisesti.
6. Nykyisellään direktiivissä edellytetään periaatteessa kahta toimintoa, joihin voi sisältyä henkilötietojen käsittelyä. Ensimmäinen niistä on öljyvarastoja koskevien tietojen kerääminen jäsenvaltioiden toimesta ja kerättyjen tietojen toimitaminen sen jälkeen komissiolle. Toinen toiminto liittyy komission valtuuksiin suorittaa tarkastuksia jäsenvaltioissa. Öljyvarastojen omistajista kerättäviin tietoihin voi kuulua henkilötietoja, esimerkiksi yritysten johtajien nimiä ja yhteystietoja. Tässä tapauksessa tietojen keräämistä ja niiden toimittamista sen jälkeen komissiolle pidettäisiin henkilötietojen käsittelyinä, johon on sovellettava joko direktiivin 95/46/EY säännösten kansallista täytäntöönpanolainsäädäntöä tai asetusta (EY) N:o 45/2001 riippuen siitä, kuka tietoja käsittelee. Komission valtuuttaminen suorittamaan varmuusvarastojen tarkastuksia jäsenvaltioissa, mihin kuuluu toimivalta kerätä tietoja yleensä, voisi myös sisältää henkilötietojen keräämistä ja siis niiden käsittelyä.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2008) 775 lopullinen.

7. Epävirallisessa kuulemisessa, joka rajoittui komission tutkintavaltuuksia koskevaan säännökseen, tietosuojavaltuutettu kehotti komissiota tarkentamaan, olisiko henkilötietojen käsittely komission tutkinnan yhteydessä vain satunnaista vai tapahtuisiko sitä säännöllisesti ja palvelisiko se tutkinnan tarkoitusta. Arvioinnin tulosten perusteella ehdotettiin kahta lähestymistapaa.
8. Jos henkilötietojen käsittely ei kuulu suunnitelmiin ja on siis puhtaasti satunnaista, tietosuojavaltuutettu suositteli, että ensinnäkin suljetaan nimenomaisesti ulkopuolelle henkilötietojen käsittely komission tutkinnan tarkoitusta palvelevana, ja toiseksi todetaan, että komission tutkinnan aikana mahdollisesti saamia henkilötietoja ei kerätä eikä oteta huomioon ja että ne, jos niitä on epähuomiossa kerätty, hävitetään välittömästi. Yleisenä varmistuslausekkeena tietosuojavaltuutettu ehdotti lisäksi, että lisättäisiin säännös, jossa todetaan, että direktiivi ei vaikuta direktiivillä 95/46/EY ja asetuksella (EY) N:o 45/2001 säädettyihin tietosuojasääntöihin.
9. Jos taas komission tutkinnan yhteydessä on tarkoitus säännöllisesti käsitellä tietoja, tietosuojavaltuutettu suositteli, että komissio lisäisi tekstin, josta käyvät ilmi asianmukaisen tietosuoja-arvion tulokset. Siinä olisi mainittava muun muassa seuraavaa: (I) tietojenkäsittelyn varsinaisen tarkoitus, (II) tietojenkäsittelyn tarpeellisuus tämän tarkoituksen toteutumiseksi ja (III) tietojenkäsittelyn suhteellisuus.
10. Tietosuojavaltuutetun epäviralliset neuvot koskivat vain komission tutkintavaltuuksia, mutta hänen huomautuksensa pätevät yhtä hyvin toiseen direktiiviehdotuksessa selitettyyn päätoimintoon eli tietojen keräämiseen ja toimittamiseen komissiolle jäsenvaltioiden toimesta.
11. Lopullisesta direktiiviehdotuksesta käy selkeästi ilmi komission katsoen, että direktiivin soveltamiseksi ei aiota käsitellä henkilötietoja. Tietosuojavaltuutettu on hyvillään siitä, että hänen ensimmäinen ehdottamansa lähestymistapa otetaan täysin huomioon ehdotuksessa.
12. Tietosuojavaltuutettu antaa tästä syystä tukensa tavalle, jolla komissio on huolehtinut tietosuojasääntöjen noudattamisesta direktiiviehdotuksessa. Tämän lausunnon loppuosassa annetaan vain joitakin yksityiskohtaisia suosituksia.
- Yksityiskohtia koskevat huomautukset*
13. Ehdotetun direktiivin 15 artikla koskee jäsenvaltioiden velvoitetta toimittaa komissiolle viikoittaiset tilastolliset yhteenvedot niiden alueella pidettävien kaupallisten varastojen tasoista. Tällaiset tiedot sisältävät yleensä vain vähän henkilötietoja. Niihin saattaa kuitenkin sisältyä tietoja luonnollisista henkilöistä, jotka omistavat öljyvarastot tai jotka ovat varaston omistavan oikeushenkilön palveluksessa. Jotta jäsenvaltiot eivät toimittaisi komissiolle tällaisia tietoja, 15 artiklan 1 kohdassa todetaan, että jos jäsenvaltiot toimittavat tietoja, niiden on "jätettävä nimeämättä kyseisten varastojen omistajat". Vaikka onkin muistettava, että nimen pois jättäminen ei aina tarkoita sitä, ettei tietoja voitaisi yhdistää johonkin luonnolliseen henkilöön, näyttää siltä, että tässä tilanteessa (tilastolliset yhteenvedot öljyvarastojen tasoista) tämä lisälauseke riittää varmistamaan, ettei komissiolle toimiteta henkilötietoja.
14. Komission tutkintavaltuuksista säädetään ehdotetun direktiivin 19 artiklassa. Artiklasta käy selkeästi ilmi, että komissio on noudattanut edellä kohdassa 8 selitettyä ensimmäistä lähestymistapaa. Siinä todetaan, että komission suorittamissa tarkastuksissa ei saa kerätä henkilötietoja. Silloinkin, jos komissio saa haltuunsa tällaisia tietoja, niitä ei saa ottaa huomioon ja ne on hävitettävä, jos niitä on kerätty vahingossa. Sanamuodon mukauttamiseksi tietosuojalainsäädännössä käytettyyn sanamuotoon ja väärinymmärrysten välttämiseksi tietosuojavaltuutettu suosittelee, että 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä oleva sana "kerääminen" korvattaisiin sanalla "käsittely".
15. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että ehdotukseen on lisätty myös asiaankuuluvaa tietosuojalainsäädäntöä koskeva yleinen varmistuslauseke. Ehdotuksen 20 artiklassa muistutetaan selkeästi jäsenvaltioille sekä komissiolle ja muille yhteisön elimille niiden direktiivistä 95/46/EY ja asetukselta (EY) N:o 45/2001 johtuvista velvoitteista. Lisäksi lausekkeessa korostetaan oikeuksia, joita rekisteröidyillä sääntöjen mukaan on, esimerkiksi oikeutta vastustaa henkilötietojensa käsittelyä, oikeutta saada tieto itseään koskevista tiedoista ja oikeutta saada oikaistuksi itseään koskevat virheelliset tiedot. Eräs huomautus voitaisiin ehkä esittää tämän säännöksen paikasta ehdotuksessa. Yleisen luonteensa vuoksi se ei koske pelkästään komission tutkintavaltuuksia. Tästä syystä tietosuojavaltuutettu suosittelee artiklan siirtämistä direktiivin alkuosaan, esimerkiksi 2 artiklan jälkeen.
16. Myös johdanto-osan 25 kappaleessa viitataan direktiiviin 95/46/EY ja asetukseen (EY) N:o 45/2001. Johdanto-osan kappaleen tarkoitus on kuitenkin melko epäselvä, sillä siinä mainitaan vain tietosuojalainsäädäntö sellaisenaan eikä käsitellä asiaa enempää. Johdanto-osan kappaleessa olisi selkeästi todettava, että direktiivin säännökset eivät vaikuta mainitun lainsäädännön soveltamiseen. Lisäksi johdanto-osan kappaleen viimeinen virke näyttäisi tarkoittavan, että tietosuojalainsäädännössä nimenomaisesti vaaditaan rekisterinpitäjiä hävittämään epähuomiossa kerätyt tiedot välittömästi. Vaikka tällainen velvoite voi johtua esitetystä säännöistä, sitä ei sellaisenaan ole kyseisessä lainsäädännössä.
13. Ehdotetun direktiivin 15 artikla koskee jäsenvaltioiden velvoitetta toimittaa komissiolle viikoittaiset tilastolliset yh-

Tietosuojan yleisenä periaatteena on, että henkilötietoja ei säilytetä kauempaa kuin on tarpeen sitä tarkoitusta varten, johon ne kerättiin, tai niitä jatkokäsitellään. Jos johdanto-osan kappaleen alkuosaa tarkistetaan edellä ehdotetulla tavalla, viimeinen virke käy tarpeettomaksi. Tietosuojavaltuutettu ehdottaakin, että johdanto-osan 25 kappaleen viimeinen virke poistettaisiin.

III. JOHTOPÄÄTÖKSET

17. Tietosuojavaltuutettu ilmaisee tukevansa tapaa, jolla komissio on huolehtinut tietosuojasääntöjen noudattamisesta direktiiviehdotuksessa.
18. Tietosuojavaltuutettu antaa seuraavat yksityiskohtaiset suositukset:

— korvataan 19 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä oleva sana "kerääminen" sanalla "käsittely";

— siirretään tietosuojaa koskevan yleisen säännöksen sisältävä 20 artikla direktiivin alkuosaan eli heti 2 artiklan jälkeen;

— lisätään johdanto-osan 25 kappaleeseen maininta, että direktiivin säännökset eivät vaikuta direktiivin 95/46/EY ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 säännösten soveltamiseen;

— poistetaan johdanto-osan 25 kappaleen viimeinen virke.

Tehty Brysselissä 3 päivänä helmikuuta 2009.

Peter HUSTINX
Euroopan tietosuojavaltuutettu